

1. támogatja a Bizottság tervét, különösen az IDABC programon belüli Európai Interoperabilitási Keretrendszer, valamint az elektronikus aláírással és személyazonossággal kapcsolatos, jelenleg zajló munka támogatására vonatkozó javaslatát;
2. felkéri a Bizottságot, hogy a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének európai térségét terjessze ki az e-igazságszolgáltatás területére azáltal, hogy:
 - a) konkrét intézkedéseket hoz az e-igazságszolgáltatás európai térségének megvalósítása érdekében;
 - b) egyértelműen azonosítja az uniós intézkedések keretébe tartozó ügyeket, például eltérő megnevezés alkalmazásával vagy az „e-igazságszolgáltatás” fogalmának az „EU” előtaggal történő összekapcsolásával, mint például „EU e-igazságszolgáltatás” vagy „EU-igazságszolgáltatás”;
 - c) az e-igazságszolgáltatási portált/hálózatot olyan formában valósítja meg, amely mind az EU polgárainak, mind pedig az EU jogi szakembereinek igényeit figyelembe veszi, és biztosítja, hogy az információhoz való hozzáférés átlátható és egyszerű eszközei az EK-Szerződés 154. cikkében említett és az ISA által kidolgozott transzeurópai hálózatok igénybevételével elérhetőek legyenek;
 - d) az európai igazságügyi kultúra kialakításánál széles körben alkalmazza az elektronikai eszközöket;
 - e) teljes mértékben kiaknázza az új technológiák által kínált lehetőségeket a transznacionális bűnözés megelőzésére és visszaszorítására irányuló küzdelemben;
 - f) késedelem nélkül bővíti és biztosítja a más tagállamokban történő bizonyítás-felvétel tökéletesítésére irányuló eszközöket, mint például a videokonferenciákat;
 - g) az EU-igazságszolgáltatásra vonatkozó cselekvési terv kidolgozásának és végrehajtásának szerves részeként megerősíti az alapvető jogokat, a büntetőeljárások során alkalmazott eljárási biztosítékokat, valamint az adatvédelmet;
3. úgy véli, hogy az intézmények munkájának fokozottabban kellene összpontosítania a polgárokra;
4. üdvözlözi a tagállamok olyan kétoldalú projektek létrehozása iránti lelkesedését, amelyek később az összes tagállamra kiterjeszthetők és ezért remélhetőleg optimális eredményt hoznak az EU egésze számára, ugyanakkor figyelmeztet az ilyen megközelítéssel járó elaprózódásra, és bízik abban, hogy ez elkerülhető;
5. felszólítja a Bizottságot, hogy az e-igazságszolgáltatás keretében fordítson kellő figyelmet az e-tanulási eszközök bíróságok számára történő kifejlesztésére;
6. megerősíti, hogy az ajánlások tiszteletben tartják a szubszidiaritás elvét és a polgárok alapvető jogait;
7. úgy véli, hogy a kért javaslat nem jár pénzügyi következményekkel;
8. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást és a kísérő, részletes ajánlásokat a Bizottságnak és a Tanácsnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

MELLÉKLET

A KÉRT JAVASLAT TARTALMÁRA VONATKOZÓ RÉSZLETES AJÁNLÁSOK

1. ajánlás (az elfogadandó eszköz formájáról és hatályáról)

A Tanács által elfogadott, a Bizottságot a végrehajtásba bevonó cselekvési tervről szóló állásfoglalás hiányában a Bizottságot felkérték, hogy készítse el az európai szintű e-igazságszolgáltatásra vonatkozó cselekvési tervet. Ennek az alább részletezett egyedi intézkedésekből kell állnia, amelyek közül néhány jogalkotási javaslatokat is eredményezhet, például az EK-Szerződés 66. cikke szerinti közigazgatási együttműködés esetében, míg mások ajánlások és megint mások közigazgatási rendelkezések és határozatok meghozatalát tehetik szükségessé.

(Az európai igazságügyi térség megvalósítására vonatkozó konkrét intézkedések) Első lépésként természetesen az EU-ban működő valamennyi igazságügyi szerv számára számítógépet, e-mail címet és internet összeköttetést kellene biztosítani. Ez magától értetődőnek tűnhet, azonban sajnos nem az: az igazságügyi szervek számos esetben nem rendelkeznek ezekkel a nélkülözhetetlen eszközökkel, vagy rendelkeznek ugyan, de nem tudják vagy nem akarják használni azokat. Ezen változtatni kell.

(Az e-igazságszolgáltatás hatáskörének egyértelmű meghatározása) A félreértések elkerülése végett helyénvaló lenne egyértelműen meghatározni az EU fellépések alkalmazási területét, például másik meghatározás alkalmazásával vagy az „e-igazságszolgáltatás” szó „EU” előtaggal való kibővítésével ezáltal „EU e-igazságszolgáltatásra” vagy „EU-igazságszolgáltatásra” hivatkozva.

2. ajánlás (az elfogadandó eszköz minimális tartalmáról)

A cselekvési tervnek legalább az alábbi intézkedéseket kell tartalmaznia:

1. Az EU-igazságszolgáltatásra vonatkozó cselekvési terv

A szétüresedés elkerülése, illetve a koordináció és a következetesség megerősítése érdekében a Bizottságnak a Parlament együttműködésével polgárokat és jogi szakembereket megcélzó cselekvési tervet kellene megfogalmaznia az EU-igazságszolgáltatásról, stratégiát javasolva az európai igazságügyi térség legmegfelelőbb megvalósítására. E tekintetben az uniós intézmények és a tagállamok között lojális együttműködésnek kell folynia (az EK-Szerződés 10. cikkével összhangban) azáltal, hogy kötelezik magukat arra, hogy minden lényeges információt, köztük a legújabb elfogadott jogszabályokat, a nemzeti műszaki szabályozásokról szóló információk belső piacon folyó megosztásához hasonlóan átadjanak egymásnak. Bármilyen, az információ kölcsönös megértését előmozdító intézkedés szívesen látott, ugyanakkor figyelmet kell fordítani az automatikus fordítás alkalmazásának egyértelmű meghatározására és körülírására, mivel az ilyen rendszerek néha félrevezető „fordításokat” eredményeznek.

2. Az „időtálló” jogalkotást célzó intézkedés

A Bizottságnak biztosítania kell a megfelelő eszközöket annak érdekében, hogy a polgári jog területén a jövőben minden jogszabály úgy készüljön el, hogy azt online alkalmazásokon keresztül is lehessen használni. Például lépéseket lehetne tenni annak biztosítása érdekében, hogy a javasolt európai magánvállalkozásokat online alkalmazásokon keresztül is létre lehessen hozni, továbbá hogy a felnőttek jogi védelmével foglalkozó eszközök és a közokiratok elismerésére vonatkozó javaslatokat tegyék alkalmassá online felhasználásra. Ezzel összhangban, ha olyan javaslatokat dolgoznak ki, amelyekhez a polgárok által kitöltendő formanyomtatványok is kapcsolódnak, a nyomtatványokat az első pillanattól az elektronikus felhasználásnak megfelelően kell megtervezni és formázni, és a tagállamok valamennyi hivatalos nyelvén hozzáférhetővé kell tenni. Külön erőfeszítést kell tenni, hogy minimálisra csökkenjen a szabadon fogalmazható szövegek mennyisége, továbbá hogy ahol szükséges, valamennyi hivatalos nyelven online segítségnyújtást és online elektronikus fordítási szolgáltatásokat biztosítsanak. Ugyanígy ha iratok kézbesítése szükséges, rendelkezni kell annak biztosításáról, hogy az iratokat elektronikus úton kézbesíthessék, a kommunikáció elektronikus levelezéssel legyen megoldható, és elektronikus aláírást lehessen alkalmazni, ha pedig szükséges a szóbeli tanúvallomás, ösztönözni kell a videokonferencia alkalmazását.

A Bizottságnak minden, a jövőben készülő javaslatába bele kell foglalnia egy indokolással ellátott nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy megvizsgálták a javaslat e-igazságszolgáltatás szerinti alkalmasságát.

A Bizottságnak meg kell vizsgálnia a polgári jog területén létező valamennyi jogszabályt, és a szükséges módosításokra vonatkozó javaslatokat kell tennie, hogy a hatályos jogszabályok megfeleljenek az e-igazságszolgáltatás által támasztott követelményeknek. Konkrétabban a Bizottság feladata, hogy e tekintetben mielőbb megvizsgálja elsősorban az európai kis értékű követelésekre vonatkozó eljárást, az európai végrehajtható okiratot és az alternatív vitarendezést (ADR), hogy lehetővé tegye a polgárok és a gazdasági szervezetek számára az ezekhez való közvetlen online hozzáférést. Hasonlóképpen felül kell vizsgálni

az iratok kézbesítéséről⁽¹⁾ és a polgári ügyekben a bizonyítás-felvételről⁽²⁾ szóló rendeletet. A cél az, hogy hatékony, egyszerű eszközök teljes tárháza álljon rendelkezésre, amelyek nem csupán a kereskedelmi jog területén egyszerre több követelés miatt pert indító feleknek, hanem az átlagos polgárok és a kis gazdasági szervezetek számára is hasznosak és használhatók.

3. A polgári eljárásra vonatkozó intézkedés

A Bizottságnak és a Tanácsnak jelentést kell készítenie az Európai Parlament részére az eljárásjog és a bizonyítási jog reformjáról és harmonizációjáról a határokon átnyúló ügyek esetében és a Bíróság előtt lévő ügyekben, tekintettel az információs technológiák területén bekövetkezett fejlődésre. A cél az egyszerűbb, olcsóbb és gyorsabb polgári eljárások biztosítása a határon átnyúló esetekben.

4. A szerződésjogra és a fogyasztói jogra vonatkozó intézkedés

A hangsúlyt itt a preventív jogalkotásra kell helyezni az érthetőség és az egyszerűség fokozásával, valamint a különösen a nemzetközi magánjogból adódó csapdák, problémák és költségek elkerülésével.

Ebben az összefüggésben a Bizottságnak meg kell kezdenie az elektronikus kereskedelemre vonatkozó standard terminológia és feltételrendszer kidolgozásával kapcsolatos munkát. Ez végső soron lehetővé tenné az elektronikus kereskedők számára, hogy olyan „kék gombot” biztosítsanak, amelynek megnyomásával a fogyasztók (vagy éppen más kereskedők) az adott ügylet tekintetében elfogadják a szabvány európai szerződésjog alkalmazását. Ehhez járulna még egy online panasztételi rendszer és a jóváhagyott online alternatív vitarendezéshez való hozzáférés is.

5. A nyelvekre, a többnyelvűsége és az együttműködethez való jogra vonatkozó intézkedés

Az európai e-igazságszolgáltatási portálok számára biztosítandó, online fordítói szolgáltatások legmegfelelőbb módjával foglalkozó programot kell létrehozni. Ezzel párhuzamosan fel kell állítani egy munkacsoportot, amelynek feladata a terminológia egyszerűsítése és standardizálása lenne. Ehhez mindegyik tagállam biztosítana egy jogi fordítókat és tolmácsokat tartalmazó adatbázist.

6. Az európai e-igazságszolgáltatási portálokra vonatkozó intézkedés

A fenti intézkedések mind egy koordináló és irányító osztálynál futnának össze, amelynek az is feladata lenne, hogy a különböző tagállamok hozzájárulásait is koordinálja és biztosítsa azok átjárhatóságát.

A koordináló és irányító osztály lenne továbbá felelős a polgárok, a jogi szakemberek, valamint a bírák és a tisztviselők számára felületeket biztosító európai e-igazságszolgáltatási portál tervezéséért és működéséért, valamint jelentést készítené a szabadság, a biztonság és a jog érvényesüléséért felelős biztos, az Európai Parlament és a Tanács számára. Az elektronikus aláírás jogi környezetben történő alkalmazására, a nemzeti nyilvántartások távhozzáférése (fizetéseképtelenségi nyilvántartások, ingatlan-nyilvántartások, cégjegyzékek stb.), valamint a biztonságos hálózat kialakítására vonatkozó megvalósíthatósági tanulmányt mielőbb el kell készíteni (legkésőbb 2009–2010-ben), figyelembe véve a Tanács eddig elért eredményeit (fizetéseképtelenségi nyilvántartások összekapcsolása, lehetséges együttműködés az EULIS-szal és az EBR-rel). Az információcsere szolgáló virtuális tér megvalósíthatóságáról szóló tanulmányt 2011-ben kell elkezdeni. A megvalósíthatósági tanulmányoknak tiszteletben kell tartaniuk a nyilvánosságra és az információhoz való hozzáférésre vonatkozó tagállami szabályokat, amelyek célja az adatok védelmének és az információk jobbiztonságának garantálása.

A tanulmányok elkészítésekor figyelembe kell venni a jegyzői szakma által ezen a téren már elvégzett munkát (aláírások elismerése, e-jegyzőség, végrendelet nyilvántartás stb.). A cél felhasználóbarát eszközök biztosítása a polgárok, a vállalkozások, gyakorló ügyvédek, valamint az igazságszolgáltatásért felelős személyek, bírák és tisztviselők számára.

(a) Európai e-igazságszolgáltatási portál a polgárok számára

Ezt a többnyelvű portált azért kell kialakítani, hogy a határon átnyúló problémákkal kapcsolatban jogsegélyre és kezdeti jogi tanácsra szoruló polgárok és vállalkozások minden segítségét megkapjanak.

(1) A Tanács 2000. május 29-i 1348/2000/EK rendelete a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (HL L 160., 2000.6.30., 37. o.).

(2) A Tanács 2001. május 28-i 1206/2001/EK rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködéséről (HL L 174., 2001.6.27., 1. o.).

A jogi adatbázisokhoz, elektronikus jogorvoslatokhoz (kis értékű követelések, fizetési meghagyás), online alternatív vitarendezési rendszerekhez (beleértve a SOLVIT-ot is), valamint az ombudsmani hivatalokhoz való hozzáféréseken kívül olyan intelligens rendszereket is magában kell foglalnia, amelyek segítik a polgárokat, hogy megtalálják a jogi problémák kezelésének módját. E rendszereknek útmutatást kell adniuk a polgárok számára a tekintetben, hogy: a) hogyan találhatnak olyan jogászt (ügyvédet, jegyzőt, jogtanácsost stb., a funkcióik leírásával) egy másik tagállamban, aki beszéli a nyelvüket, b) milyen jogsegélyt kaphatnak, illetve van-e lehetőség jogsegélyre, és c) hogyan állapíthatják meg, milyen lépéseket kell tenniük ahhoz, hogy a különböző tagállamokban bizonyos hivatalos ügyeket elintézzenek (például hogyan kell céget alapítani, számlákat iktatni, végrendeletet írni, ingatlant venni/eladni stb.). Képeseknek kell lenniük arról is tanácsot adni, milyen jellegű problémáról van szó, hogyan kell eljárni stb.

Ahol lehetséges, e-mailben ingyenes kezdeti jogi tanácsadást kell biztosítani a nemzeti szakmai szervek segítségével és felügyeletével. Minden tagállamban hozzáférhetővé kell tenni, ha más nem, legalább a jogászok, jegyzők, bírósági végrehajtók és kézbesítők, könyvvizsgálók, okleveles nemzeti szakértők, jogi fordítók és tolmácsok címjegyzékét az illetékes szakmai szervek honlapjára való hivatkozással együtt. Könnyen elérhetőnek kell lenniük az egyes tagállamok jogrendszerét érthetően bemutató útmutatóknak is.

Biztosítani kell továbbá a sürgősségi jogsegélyhez és a rendőrséghez való gyors hozzáférést.

Emellett a portálon keresztül hozzáférhetőnek kell lennie a különböző nyilvántartásoknak, és lehetővé kell tenni a nemzeti hivatalos értesítések közzétételét.

(b) A biztonságos európai e-igazságszolgáltatási portál

A portált bírák, bírósági tisztviselők, a nemzeti igazságügyi minisztériumok tisztviselői és gyakorló jogászok munkaeszközként használnák, biztonságát különböző hozzáférési jogok alkalmazásával kell garantálni.

Amellett, hogy biztosítja a hozzáférést jogi és jogalkotási adatbázisokhoz és a nemzeti nyilvántartások lehető legszélesebb köréhez, lehetővé kell tennie a bíróságok és az eljárásban részt vevő felek közötti biztonságos kommunikációt, videó-konferenciákat és dokumentumok küldését (papírmentes eljárások). Ennek érdekében az elektronikus aláírások ellenőrzését is lehetővé kell tennie, és megfelelő ellenőrző rendszereket is biztosítani kell.

A portálnak rendelkeznie kell olyan eszközzel is, amellyel információt lehet cserélni például olyan személyekről, akik nem foglalkozhatnak gyermekekkel vagy nem vezethetnek vállalatot.

A polgári és kereskedelmi ügyekkel foglalkozó Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartóit bátorítani kell, hogy aktívan vegyenek részt az európai e-igazságszolgáltatás fejlesztésében úgy, hogy hozzájárulnak a jövő portáljaira vonatkozó koncepció kialakításához és a portálok tervezéséhez, ideértve a polgárok e-igazságszolgáltatási portálját, amely a Közösség e-igazságszolgáltatási politikájának részét képezi és célja elsősorban az igazságszolgáltatáshoz való közvetlen hozzáférés biztosítása a polgárok számára. Első lépésként a nemzeti igazságügyi minisztériumok honlapjain fel kellene tüntetni az Európai Igazságügyi Hálózat honlapjára vonatkozó hivatkozást.

A portál az európai polgároknak nyújt tájékoztatást a tagállamok büntető igazságszolgáltatási rendszeréről, különösen az őket megillető jogokra vonatkozóan, beleértve olyan gyakorlati információkat, hogy melyik hatósághoz és milyen formában fordulhatnak, hogyan férhetnek hozzá az űrlapokhoz, a jogi segítségnyújtáshoz és a külföldi ügyfélkörrel rendelkező ügyvédek listájához. A portálnak biztosítania kellene a jogászok számára az EU jogszabályokat és a tagállamok vonatkozó jogszabályait. Már sok hasznos információ elérhető az európai igazságügyi képzés (EJT), a polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat (EJN), az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) és mások honlapján. Ez az információ azonban töredékes és nem könnyű megtalálni. A releváns bírósági határozatokat elérhetővé kellene tenni. Ezeket az információkat nem csupán az interneten kell elérhetővé tenni, és különös figyelmet kell fordítani az információk aktualizálását biztosító szinkronizációs mechanizmusokra (RSS-feed).

7. Igazságügyi képzés

Az európai igazságügyi kultúra terjesztése céljából minden újonnan kijelölt igazságügyi dolgozónak biztosítani kellene egyfajta „túlélőcsomagot” CD vagy USB-kulcs formájában, amely tartalmazza az EU-Szerződést, az EK-Szerződést, valamint az igazságügyi együttműködés alapszövegeit és a többi tagállam igazságügyi rendszeréről szóló információkat, annak érdekében, hogy már a kijelölésük pillanatától eljusson a lehető legtöbb igazságügyi szervhez. Meg kellene fontolni egy, a polgároknak címzett uniós kiadvány készítését is, amely az uniós igazságügyi együttműködéssel és a más tagállamok büntető igazságszolgáltatási rendszerével kapcsolatos gyakorlati tájékoztatást nyújt. A Bizottságnak és a Tanácsnak megfelelő figyelmet és támogatást kellene nyújtania az uniós igazságügyi képzési intézményeket képviselő EJTN keretében rendelkezésre álló elektronikus képzési eszközöknek.

8. A transznacionális bűnmegelőzés és bűnözés elleni küzdelem

Eddig az e-igazságszolgáltatás leglényegesebb alkalmazása a büntető igazságszolgáltatás keretében az Európai Bűnügyi Nyilvántartás Információs Rendszer létrehozása volt. A rendszer hatékonysága érdekében azt az összes nemzeti bűnügyi nyilvántartás összekapcsolására képes és azonnal alkalmazható elektronikus struktúrájának ⁽¹⁾ kellene támogatnia. Az információtechnológia másik lényeges alkalmazása az igazságszolgáltatás, szabadság és biztonság területén a Schengeni Információs Rendszer (SIS), egy nagy terjedelmű adatbázis, amely biztosítja a tagállamok illetékes hatóságai közötti információcserét és a több módon való együttműködést, beleértve az európai elfogatóparancsok rendkívül gyors továbbítását. Az Európai Parlament 2008. szeptember 2-i álláspontja ⁽²⁾ értelmében, uniós szinten az Eurojust kulcsfontosságú szerepet tölt be a nemzetközi bűnözés elleni küzdelemben. Koordinációs tevékenysége alapvető fontosságú az egyre több technológiai eszközt alkalmazó bűnözés súlyos formái elleni küzdelemben. Innovatív adatfeldolgozó rendszerének (az E-POC-rendszer) is köszönhetően, az Eurojust által vizsgált bűnvádi eljárások száma 2008-ra elérte az 1000-et. E példákat szaporítani kell és finanszírozásukra az EU pénzügyi forrásait kell felhasználni.

9. Videó-konferencia

Egyes tagállamokban meglehetősen elterjedt a videó-konferencia alkalmazása a bűnvádi eljárások kapcsán. Lehetővé teszi a vádlottak, tanúk vagy szakértők vallomásainak felvételét fizikai távollétük esetén, ugyanakkor megfelelő védelmet biztosít a védelemre szorulóknak. A 2000-es kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény lefekteti a tanúk, vádlottak és szakértők videokonferencián történő kihallgatásának szabályait. Az egyezményt eddig 24 tagállamban ratifikálták. Az Európai Parlament felkéri a tagállamokat, hogy a ratifikálási eljárást minél hamarabb fejezzék be. Eddig semmilyen statisztika nem áll rendelkezésre a videokonferencia gyakorlati alkalmazásáról. Úgy tűnik, hogy a videó-konferencia lehetőségei még mindig nincsenek teljesen kiaknázva, aminek egyik oka éppen a szükséges technikai háttér hiánya. Az Uniónak minél hamarabb támogatást és anyagi eszközöket kell rendelkezésre bocsátania.

10. Az alapvető jogok és az eljárási biztosítékok megerősítése

Bármely technológiai fejlődés szívesen látott, amennyiben az nem veszélyezteti az alapvető jogokat. Ezt szem előtt tartva, a cselekvési terv és a stratégia kidolgozásakor és végrehajtásakor figyelmet kell fordítani az alapvető jogok tiszteletben tartására, különös tekintettel az eljárási biztosítékokra és adatvédelemre, biztosítva az uniós polgárok hozzáférését az illetékes hatóságok által tárolt és megosztott információkhoz és tájékoztatva őket a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségekről. Az e-igazságügyi stratégia hatékony működéséhez szükség van az eljárási biztosítékok és az igazságügyi együttműködésben alkalmazandó megfelelő adatvédelmi biztosítékok összehangolására.

⁽¹⁾ A Parlament támogatja ezt a tervet, és reméli, hogy megvalósítják, tekintettel az Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) létrehozásáról szóló, 2008. október 9-i álláspontjára (P6_TA(2008)0465).

⁽²⁾ Az Európai Parlament 2008. szeptember 2-i álláspontjára Királyság, a Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Spanyol Királyság, a Francia Köztársaság, az Olasz Köztársaság, a Luxemburgi Nagyhercegség, a Holland Királyság, az Osztrák Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Portugál Köztársaság, a Szlovén Köztársaság, a Szlovák Köztársaság és a Svéd Királyság kezdeményezésére, tekintettel egy tanácsi határozat elfogadására az Eurojust megerősítését és a 2002/187/JB határozat módosítását illetően (P6_TA(2008)0384).